

ความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับสื่อมวลชน ความทันสมัยกับการมีส่วนร่วม
ทางการเมืองของสตรีไทยพุทธกับสตรีไทยมุสลิม

นางปาริชาติ นิตیمانพ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโท สาขาสาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาการประชาสัมพันธ์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2534

ISBN 974-579-652-2

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

017829

117226600

THE RELATIONSHIPS AMONG MEDIA EXPOSURE, MODERNIZATION AND
POLITICAL PARTICIPATION OF THAI BUDDHIST WOMEN AND
THAI MUSLIM WOMEN

Mrs.Parichart Nitimanop

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts
Department of Public Relations
Graduate School
Chulalongkorn University

1991

ISBN 974-579-652-2

หัวข้อวิทยานิพนธ์	ความสัมพันธ์ระหว่างการ เปิดรับสื่อมวลชน ความทันสมัยกับการมีส่วนร่วม
	ทางการ เมืองของสตรีไทยพุทธกับสตรีไทยมุสลิม
โดย	นางปาริชาติ นิตیمانพ
ภาควิชา	การประชาสัมพันธ์
อาจารย์ที่ปรึกษา	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พีระ จิโรโสภณ

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบริหารธุรกิจ

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ ดร.ถาวร วัชรราษฎร์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ยุบล เบ็ญจรงค์กิจ)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พีระ จิโรโสภณ)

..... กรรมการ
(ดร.วิเชียร เกตุสิงห์)

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์เล่มนี้สำเร็จลงได้ด้วยความรู้ความกรุณาของอาจารย์หลายท่านโดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พีระ จิระโสภณ อาจารย์ที่ปรึกษาเป็นอย่างสูง ที่ได้ให้กำลังใจ ให้คำแนะนำ คำปรึกษา และตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ยุบล เบ็ญจรงค์กิจ ที่กรุณาเป็นประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และ ดร.วิเชียร เกตุสิงห์ ที่ได้กรุณาให้คำปรึกษา แนะนำในเรื่องของสถิติ และการประมวลผล และกรุณาเป็นกรรมการในการสอบวิทยานิพนธ์ จึงขอกราบขอบพระคุณมา ณ ที่นี้

ผู้วิจัยขอขอบคุณอาจารย์ สาโรช เนติธรรมกุล วิทยาลัยครูสุราษฎร์ธานี ที่ได้ให้ความร่วมมือจัดนักศึกษาที่เหมาะสม เป็นผู้ช่วยวิจัย ทั้งกลุ่มไทยพุทธและกลุ่มไทยมุสลิม และอำนวยความสะดวกในการเก็บข้อมูล ขอขอบคุณ คุณจักรสิน พิเศษสาทร เจ้าหน้าที่บัณฑิตวิทยาลัยที่ได้ให้ความสะดวกในเรื่องต่าง ๆ

ท้ายนี้ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณบิดา มารดา ผู้มีพระคุณยิ่ง และคณาจารย์ทุกท่านที่มีส่วนประสิทธิ์ประสาทวิชาให้กับผู้วิจัยตลอดมา

ปาริชาติ นิติมานพ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปาริชาติ นิติมานพ : ความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับสื่อมวลชน ความทันสมัยกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีไทยพุทธกับสตรีไทยมุสลิม. (THE RELATIONSHIPS AMONG MEDIA EXPOSURE, MODERNIZATION AND POLITICAL PARTICIPATION OF THAI BUDDHIST WOMEN AND THAI MUSLIM WOMEN) อ.ที่ปรึกษา ผศ.ดร.พีระ จิระโสภณ, 139 หน้า. ISBN 974-579-652-2

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษา (1) เปรียบเทียบพฤติกรรมการเปิดรับสื่อมวลชน ความทันสมัย และการมีส่วนร่วมทางการเมืองของกลุ่มสตรีไทยที่นับถือศาสนาพุทธกับกลุ่มสตรีไทยที่นับถือศาสนาอิสลาม (2) ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการเปิดรับสื่อมวลชน ระดับความทันสมัยและการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีไทยพุทธและสตรีไทยมุสลิม และ (3) ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยรายได้ การศึกษา อายุ กับการมีส่วนร่วมทางการเมือง กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาครั้งนี้คือสตรีไทยพุทธ และสตรีไทยมุสลิมในเขตอำเภอไชยาและอำเภอท่าชนะ จำนวนอำเภอละ 120 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือ แบบสอบถาม ส่วนการวิเคราะห์ข้อมูลใช้การหาค่าร้อยละ (Percentage) ค่ามัชฌิมเลขคณิต (\bar{X}) ค่าสถิติ t-test ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient) ซึ่งประมวลผลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS.

ผลการวิจัยพบว่า

1. สตรีไทยพุทธกับสตรีไทยมุสลิม มีความแตกต่างกันในการเปิดรับสื่อหนังสือพิมพ์เท่ากันโดยที่สตรีไทยพุทธเปิดรับข่าวสารจากสื่อหนังสือพิมพ์มากกว่าสตรีไทยมุสลิม ส่วนการเปิดรับสื่อโทรทัศน์ วิทยุ และนิตยสาร รวมทั้งระดับความทันสมัย และการมีส่วนร่วมทางการเมืองไม่พบความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระหว่างสตรี 2 กลุ่มดังกล่าว
2. ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรความทันสมัย กับการมีส่วนร่วมทางการเมือง พบว่าไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งในกลุ่มสตรีไทยพุทธและกลุ่มสตรีไทยมุสลิม
3. การเปิดรับสื่อมวลชนมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในทางบวกกับระดับความทันสมัย เฉพาะในด้าน การเปิดรับสื่อหนังสือพิมพ์เท่านั้น โดยพบทั้งในกลุ่มสตรีไทยพุทธและกลุ่มสตรีไทยมุสลิม
4. การเปิดรับสื่อมวลชน เฉพาะหนังสือพิมพ์และนิตยสารของสตรีไทยพุทธ เท่านั้นที่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางบวก กับการมีส่วนร่วมทางการเมือง ส่วนกลุ่มสตรีไทยมุสลิมไม่พบว่าการเปิดรับสื่อมวลชนมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองแต่อย่างใด
5. การมีส่วนร่วมทางการเมืองของทั้งสตรีไทยพุทธและสตรีไทยมุสลิมมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญในทางบวก กับระดับอายุ ส่วนการศึกษาและรายได้ไม่พบความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ภาควิชา การประชาสัมพันธ์
สาขาวิชา นิเทศศาสตร์พัฒนาการ
ปีการศึกษา 2534

ลายมือชื่อนิติดี
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

PARICHART NITIMANOP : THE RELATIONSHIPS AMONG MEDIA EXPOSURE,
MODERNIZATION AND POLITICAL PARTICIPATION OF THAI BUDDHIST WOMEN
AND THAI MUSLIM WOMEN. THESIS ADVISOR : ASST.PROF.PIRA CHIRASOPONE,
Ph.D., 139 PP. ISBN 974-579-652-2

The main objective of the research is aimed to study the following areas :-

1. Media exposure behavior, modernization and political participation in comparison between Thai Buddhist women and Thai Muslim women.
2. Relationships of media exposure behavior, modernization and political participation of both groups.
3. Relationships among income, education, age and political participation.

The samples were drawn from Thai Buddhist women and Thai Muslim women in Chai Ya and Tha Chana district with 120 samples from each district, Questionnaires were used to collect data. Analysis methods used included percentage, mean, t-test and Pearson's Product Moment Correlation Coefficient

Results of the research can be concluded as follows :

1. There is difference between Thai Buddhist women and Thai Muslim in exposing to newspaper only. That is Thai Buddhist women expose to newspaper more than Thai Muslim women. There are no significant differences in exposing to television, radio, magazine, levels of modernization or political participation between these two groups.
2. There is no significant relation between variables of modernization and political participation in both groups.
3. Considering exposure to media, there is significantly positive relation solely between levels of modernization and exposure to media in both groups.
4. Among Thai Buddhist women there is significantly positive relation between exposure to newspaper as well as magazine and political participation but among Thai Muslim women there is no significant relation between exposure to media and political participation at all.
5. There is significant positive relation between political participation and age in both groups but no significant positive relation between education and income.

ภาควิชา การประชาสัมพันธ์
สาขาวิชา นิเทศศาสตร์พัฒนาการ
ปีการศึกษา ...2534.....

ลายมือชื่อนิสิต *ปิรัชชา นิติมานอ*
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา *ปิรัชชา นิติมานอ*
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ฅ
สารบัญภาพ	ญ
บทที่	
1 บทนำ	1
ที่มาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์การวิจัย	3
สมมติฐานการวิจัย	4
ขอบเขตการวิจัย	4
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	4
ข้อดกลงเบื้องต้น	5
นิยามศัพท์	5
2 ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	6
บทบาทสื่อมวลชนกับการเมือง	6
แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง	9
บทบาททางการเมืองของสตรี	14
การมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีไทย	17
แนวความคิดเกี่ยวกับความทันสมัย	18
ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความเชื่อในศาสนาอิสลามและศาสนาพุทธ	27
ผลงานวิจัยอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง	30
3 ระเบียบวิธีวิจัย	39
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	39

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	40
การทดสอบ เครื่องมือ	41
เกณฑ์การให้คะแนนตัวแปร	42
กรรมวิธีทางข้อมูล	46
การวิเคราะห์ข้อมูล	46
4 ผลการวิจัย	48
ลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง	48
การทดสอบสมมติฐาน	94
5 สรุปผลการวิจัย อภิปราย และข้อเสนอแนะ	103
สรุปผลการวิจัย	103
อภิปรายผล	109
ข้อเสนอแนะ	116
รายการอ้างอิง	118
ภาคผนวก	
ภาคผนวก ก.	125
ประวัติผู้เขียน	139

ศูนย์วิทยพัชยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	จำนวนร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามอายุ	49
2	จำนวนร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามสถานภาพสมรส	50
3	จำนวนร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามอาชีพ	51
4	จำนวนร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระดับการศึกษา	52
5	จำนวนร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามรายได้	53
6	จำนวนร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามตำแหน่งของสมาชิกในหมู่บ้าน	54
7	จำนวนร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามตำแหน่งของสตรีไทยพุทธ และ สตรีไทยมุสลิมในหมู่บ้าน	55
8	จำนวนร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามความบ่อยครั้งในการ เปิดรับ สื่อวิทยุในรอบ 1 เดือน	56
9	จำนวนร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระยะเวลาที่ใช้ในการ เปิดรับ สื่อวิทยุ	57
10	จำนวนร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามความบ่อยครั้งในการ เปิดรับ สื่อโทรทัศน์	58
11	จำนวนร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระยะเวลาในการ เปิดรับ สื่อโทรทัศน์แต่ละครั้ง	59
12	จำนวนร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามความสนใจในการ เลือกรับ สถานีโทรทัศน์แต่ละช่อง	60
13	จำนวนร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามความบ่อยครั้งในการ เปิดรับ สื่อหนังสือพิมพ์	61
14	จำนวนร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระยะเวลาที่ใช้ในการ อ่าน หนังสือพิมพ์	62

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
15	จำนวนร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามความบ่อยครั้งในการอ่าน นิตยสารหรือวารสาร	63
16	จำนวนร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระยะเวลาที่ใช้ในการอ่าน	64
17	จำนวนร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามการติดตามข่าวการเมือง จากสื่อต่าง ๆ	65
18	จำนวนร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระดับพฤติกรรมการเปิดรับ สื่อวิทยุของสตรีไทยพุทธ และสตรีไทยมุสลิม	66
19	จำนวนร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระดับพฤติกรรมการเปิดรับสื่อ โทรทัศน์ของสตรีไทยพุทธ และสตรีไทยมุสลิม	66
20	จำนวนร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระดับพฤติกรรมการเปิดรับ สื่อหนังสือพิมพ์ของสตรีไทยพุทธ และสตรีไทยมุสลิม	68
21	จำนวนร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระดับพฤติกรรมการเปิดรับสื่อ นิตยสารของสตรีไทยพุทธ และสตรีไทยมุสลิม	69
22	จำนวนร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามการติดต่อกับสังคมภายนอก ระดับต่างอำเภอ ต่างจังหวัด กรุงเทพมหานคร และต่างประเทศ	70
23	จำนวนร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามความเชื่อในเรื่องความสะอาด คือถูกขยยามที่ดีที่สุด	71
24	จำนวนร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามความเชื่อในการกระทำของ ตนเองมากกว่าโชคชะตา	72
25	จำนวนร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามความเชื่อในเรื่องการรักษาโรค แบบการแพทย์แผนปัจจุบัน	73
26	จำนวนร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามความเชื่อในเรื่องการสวดมนต์ ภาวนากับการใช้เหตุผลในการแก้ปัญหา	74

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
27	จำนวนร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามการยอมรับในเรื่องการคุมกำเนิด	75
28	จำนวนร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามการยอมรับการป้องกันโรคตามคำแนะนำของเจ้าหน้าที่สาธารณสุข	76
29	จำนวนร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามนวัตกรรมมาใช้ปรับปรุงการประกอบอาชีพ	77
30	จำนวนร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามความเชื่อในเรื่องนิสัยการบริโภคที่ดี ทำให้สุขภาพดี	78
31	จำนวนร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามความเชื่อในการติดตามข่าวสารข้อมูลว่ามีประโยชน์	79
32	จำนวนร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามความคิดเห็นในการวางแผนอนาคตของบุตรหลาน	80
33	จำนวนร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามความเห็นด้วยในเรื่องการส่งเสริมสิทธิสตรี	81
34	จำนวนร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามความเห็นด้วยในเรื่องคุณสมบัติที่พึงประสงค์ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร	82
35	จำนวนร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระดับความทันสมัย	83
36	จำนวนร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามการไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง ..	84
37	จำนวนร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามเหตุผลของการไปเลือกตั้ง	85
38	จำนวนร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามเหตุผลของการไม่ไปเลือกตั้ง ..	86
39	จำนวนร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามเหตุผลในการตัดสินใจเลือกผู้แทน	87

ตารางที่		หน้า
40	จำนวนร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามการ เป็นสมาชิกกลุ่มต่าง ๆ	88
41	จำนวนร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามผู้ เป็นแรงจูงใจในการตัดสินใจ เข้ากลุ่มต่าง ๆ	89
42	จำนวนร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามการมีส่วนร่วมต่าง ๆ ทาง การเมือง	90
43	จำนวนร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามความรู้ เรื่องจำนวนสมาชิก สภาผู้แทนราษฎร	91
44	จำนวนร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามความรู้ เรื่องพรรคการเมือง	92
45	จำนวนร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระดับการมีส่วนร่วมทาง การเมืองของสตรีไทยพุทธ และสตรีไทยมุสลิม	93
46	การทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยการ เปิดรับข่าวสารจากสื่อต่าง ๆ ระหว่างกลุ่มสตรีไทยพุทธ และกลุ่มสตรีไทยมุสลิม	94
47	การทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยระดับความทันสมัยของกลุ่มสตรี ไทยพุทธ และกลุ่มสตรีไทยมุสลิม	95
48	การทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของ กลุ่มสตรีไทยพุทธ และกลุ่มสตรีไทยมุสลิม	96
49	แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) ระหว่างความทันสมัยกับการมี ส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีไทยพุทธและสตรีไทยมุสลิม	97
50	แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) ระหว่างการเปิดรับสื่อมวลชน กับความทันสมัยของสตรีไทยพุทธและสตรีไทยมุสลิม	99

สารบัญตาราง (ต่อ)

หน้า

ตารางที่

51	แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) ระหว่างการเปิดรับสื่อมวลชนกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของกลุ่มสตรีไทยพุทธ และสตรีไทยมุสลิม ...	101
52	แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) ระหว่างการมีส่วนร่วมทางการเมืองกับการศึกษา อายุ รายได้ ของกลุ่มสตรีไทยพุทธ และสตรีไทยมุสลิม	102

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญภาพ

แผนภาพที่		หน้า
1	แสดงความสัมพันธ์ของปัจจัยต่าง ๆ ตามแนวคิดของเลนินเนอร์	8
2	แสดงสัดส่วนการเข้ามีส่วนร่วมทางการ เมืองระหว่างเพศชายและ เพศหญิง ตามจินตนาการของคูเวอร์แยร์	15
3	แสดงแนวคิดของ Rogers เรื่องความทันสมัยและตัวแปรที่มีความสัมพันธ์ กับความทันสมัย	20
4	แสดงความสัมพันธ์ของการ เปิดรับสื่อมวลชนที่มีต่อความทันสมัย	21

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย